

Lieve Gemeente,

Vandaag begint de week van het gebed voor de eenheid van de kerken. Nu vraag ik me altijd af of we eigenlijk wel één willen zijn als kerken.

Nederland staat bekend om zijn grote aantal verschillende kerkgenootschappen en hier in Alphen zijn zelfs 21 kerkgenootschappen.

En om nu te zeggen dat we staan te trappelen om met elkaar één te worden. Nou nee.

Om de waarheid te zeggen voelen we daar niks voor en daarom weten we ook niet zo goed raad met die opdracht van Jezus, zoals we die gelezen hebben uit het evangelie volgens Johannes, om één te worden. Maar toen hij dit zei wist Jezus nog helemaal niets over de kerken die er allemaal zouden ontstaan en bedoelde hij met zijn oproep om één te zijn misschien wel iets anders, bijvoorbeeld eensgezind.

In de zin van: met hetzelfde doel voor ogen.

Zoals hij ook ergens tegen zijn leerlingen zei: weest volmaakt, zoals jullie hemelse Vader volmaakt is.

Nou, volmaakt zijn, dat zit er toch echt niet in bij ons mensen.

En dat wist Jezus natuurlijk ook wel.

Daarom zou het heel goed kunnen dat hij met volmaakt niet bedoeld heeft: zonder fouten, maar uit één stuk zijn, betrouwbaar zijn.

En misschien heeft hij dat ook wel bedoeld met de woorden: opdat zij één zijn.

Opdat zij uit één stuk zijn, goed en betrouwbaar.

Waarbij het er helemaal niet om gaat dat je met elkaar naar dezelfde kerk toegaat, maar waarbij het erom gaat hoe je in het leven staat, tegenover je medemens en tegenover de maatschappij.

Hoe sta je in de wereld als christen, als gelovige.

En dat heeft ook weer alles te maken met bidden.

Wat doen we als we bidden?

Als het leven zwaar en moeilijk is en we veel vragen hebben, dan stellen we die vragen, we smeken, we verlangen, we dringen aan en we bonken op de luiken.

En dat is goed want we moeten als mensen ook niet mat worden, gelaten of vaag en denken: "ach laat maar zitten."

We moeten heftig zijn, bewogen en waakzaam en zo hartstochtelijk verlangen naar de werking van Gods Geest.

Maar bidden kan ook anders zijn.

Zoals Henriëtte Roland Holst schreef:

Leer stil zijn en leer niets doen en leer wachten.

't Geheim der sterken school altijd dáárin

dat zij zich instelden op lange drachten.

Met 'niets doen' bedoelde zij: onze dadendrang intomen.

Onze neiging om dadelijk op te springen en in actie te komen, dat moeten we in de hand houden.

Daar tegenover moeten we leren wachten, leren vergeven, de andere kant van mensen proberen te ontdekken.

En bidden is dan: je instellen op lange drachten, dat is het lange dragen van de hoop en de verwachting.

Het lange dragen van de mislukking, de schuldenlast en de zonde die wij bij ons hebben en die weggedragen en weggeleefd moet worden.

Bidden heeft te maken met ons leven en het heeft te maken met God. En hoe denken wij ons God.

De Bijbel spreekt over God als een bevrijder en een schepper, die de aarde waarop wij leven aan ons mensen gegeven heeft.

Niet als een God die ingrijpt, ook al lijken de verhalen dat wel vaak te suggereren.

Dat is een manier van vertellen om te zeggen dat er een verandering tot stand wordt gebracht door mensen die het goede gingen doen.

Die van een verkeerde weg terugkeerden of die de dingen anders gingen doen.

God is niet een God die ingrijpt dat moeten mensen zelf doen.

En God helpt mensen, troost hen en geeft genade door mensen.

Want God kan dit alleen doen als mensen het doen.

In ons mensen is iets als een stem of iemand als een stem en die stem zegt tegen ons dat we vrij moeten zijn.

Wees vrij en bevrijd elkaar.

Maak niet dood en doe leven.

Dat is het woord van God.

Die stem en dat woord van God is in mensen ingeschapen.

God heeft dat in ons hart gelegd en dat woord en die stem spreken in ons geweten.

En bidden is dan: afdalen in jezelf tot waar je hart is en tot waar je die stem in je geweten hoort.

Of zoals de Deense theoloog Søren Kierkegaard zei:

Ik ontdekte dat ik minder en minder te zeggen had, tot ik uiteindelijk stil werd en begon te luisteren. En in die stilte hoorde ik de stem van God.

In de Bijbel staat het boek van de Psalmen, een heel boek vol met gebeden.

Het begint al gelijk in Psalm 1.

Huib Oosterhuis heeft die als volgt vertaald:

Goed is

dat je niet doet wat slecht is

niet achter oplichters aan loopt

niet met Ploert en Schender heult

niet je schouders ophaalt

*'ploert en schender, ach
zo is de wereld'.*

*Goed is dat je goede woorden
overweegt en wil:*

*Heb je naaste lief die is als jij
de vluchteling, de arme, doe hen recht.*

*Prent ze in het hart van je verstand,
die woorden*

zeg ze voor je uit

Die laatste woorden: "zeg ze voor je uit" dat is bidden.

Al die woorden die gaan over liefde en elkaar recht doen, die moet je jezelf inprenten en leren aanvoelen.

En alle praktische consequenties ervan overdenken en proberen te begrijpen.

Want dat gaat helemaal niet vanzelf.

'Nacht en dag' zegt de Bijbel.

Dat wil zeggen: in de nacht, dat is als het niet goed gaat in je leven, als het bestaan je zwaar valt.

En bij dag: als het licht is, als alles vanzelf gaat.

Blijf verbonden met die woorden van God.

En waar gaat het dan om in de woorden van God?

In de Bijbel gaat het niet als belangrijkste levensleer om zelfontplooiing, maar om zorg voor de ander.

Dat is de kern van de Bijbelse boodschap.

Zelfontplooiing door zorg voor anderen.

En het sleutelwoord is niet hemel, maar aarde.

Het gaat erom wat er hier op aarde gebeurt, hoe het er hier aan toegaat.

Zo gaat het niet om: "mijn recht op vrijheid van meningsuiting", in de politiek kan daar nogal op gehamerd worden.

Maar het gaat om: "de rechten van ieder mens op respect en mededogen."

Dat is de Bijbelse levensleer en als je daaraan wilt vasthouden, dan moet je oefenen.

Geestelijke oefeningen doen en dat is dat we onszelf steeds voorhouden dat alle mensen mensen zijn.

Dat we bij alle mensen van de wereld horen.

Natuurlijk horen we in de dagelijkse praktijk bij een klein groepje mensen.

En toch horen we tegelijkertijd ook bij zoveel mensen dichtbij en veraf.

Terwijl we ook beseffen dat we niet alle mensen van de wereld kunnen redden.

Omdat we nu eenmaal deze mens zijn en dit ene leven hebben.

We kunnen niet de hele wereld op onze nek nemen, maar we kunnen wel zien wie er op ons pad komt en doen wat gedaan moet worden. In de tranen die we kunnen drogen, de troost die we kunnen bieden, het handje met hulp dat we kunnen uitsteken en het bezoekje dat we kunnen brengen.

Zo kunnen we waken en bidden en altijd blijven zoeken naar Gods andere wereld en zijn gerechtigheid.

Nu kunnen we ons afvragen of we in onze gebeden nog wel mogen vragen om van alles.

Als het moeilijk is om te geloven dat God ingrijpt, wat heeft dit dan nog voor zin?

Heeft ons leven dan nog zin of zijn we helemaal afhankelijk van het lot?

Ook als we het moeilijk vinden om te geloven dat God rechtstreeks ingrijpt dan is er altijd nog ons geloof in Gods Geestkracht die op ons inwerkt.

Gods kracht werkt in mensen en door mensen.

En als we bidden om de genezing van een ernstig ziek kind, dan mogen we geloven dat die Geestkracht wel degelijk op ons inwerkt.

En dan kan zo'n gebed helpen om zonder haat en wrok te kunnen leven met de dood zo vlakbij.

Toch lezen we ook in de Bijbel al die Psalmen waarin geroepen en gesmeekt wordt naar de hemel.

Uit de diepten wordt geroepen.

Zoals in Psalm 130:

Uit de diepten roep ik tot U, o HERE.

²Here, hoor naar mijn stem;

Ofwel: "Zo kan het toch niet langer, red mij toch."

Het is hopen dat er een keer zal komen in ons lot.

Bidden is dan hopen, hopen dat het anders kan en anders zal worden.

Tot slot het gebed van Franciscus van Assisi en dat gebed raakt aan de kern van wat bidden is:

Heer, maak mij tot instrument van uw vrede:

laat mij liefde brengen waar haat is,

eenheid waar mensen verdeeld zijn,

vergiffenis aan mensen die zwak zijn,

laat mij hoop geven aan wie niet meer hoopt,

geloof aan wie twijfelt;

laat mij licht brengen waar het duister is

en vreugde waar mensen bedroefd zijn.

Heer, help mij

niet zozeer om zelf gelukkig te zijn als om anderen gelukkig te maken;

niet zozeer om zelf begrepen te worden als om anderen te begrijpen;

*niet zozeer om zelf getroost te worden als om anderen te troosten;
niet zozeer om bemind te worden als om te beminnen;
want als ik geef, zal mij gegeven worden,
als ik vergeef, zal mij vergeven worden,
als ik sterf, zal ik voor eeuwig leven.*

Amen